

Státní divadlo Ostrova - činohra Petra Bezruče
 Heinrich von Kleist : Rozbitý děbán
 překlad : Valerie Sochorovská
 režie : Josef Janík
 scéna : Otakar Schindler J.h.
 kostýmy : Kristýna Novotná J.h.
 premiéra : 25. ledna 1985 - zhlédnut

Kleistova komedie představuje osobitý dramatický text, odehrávající se v napětřitém proudu jednoho dějeví. Kleist oproti ustáleným rollovým - ským typům vybudoval ostrou individuální charakteristiku postav, pomocí níž odkrývá deformace evéřánské chápáního soudnictví. Rozbitý děbán odha - luje společenské nedostatky v širších souvislostech.

Režisér se po zřejmé dohodě s oběma výtvarníky, dramaturgem, ale pře - dávším společně s herci, rozhodl pro stylově ukázněnou výpověď, resp. aktu - jalí pořadevku autorova textu. Celý v podstatě anekdotický příběh - podo - benství se odehrává v dědovně - obydlí rychtáře Adama. Nápaditý protor - scéna předurčuje zacházení s dobovými režiiemi tak, aby příchodem herců vznikala možnost využít moderní výrazové prostředky. Trámové stěny úřadov - ny jsou potaženy bílým papírem, který umožňuje postavám sledovat děj

"avanru" /herci ve stěně postupně profiřnou množství otvorů/, rychtá - řáv stůl je současně i jeho nejtejnějším úkrytem /truhla, ve které se dá všechno pohodlně zaspát/, v jistých situacích herci porušují ustálenou funkci nábytku /rozhořčená matka Mullová využívá rychtářova stolu jako řečnícké tribuny/, aby se hned vzápětí vrátili pokorně do role podřízených

Ostrevská inscenace vytváří divácky sdělnou strukturu vztahů a souvis - lostí, vypovídá o svěbytné komediálními prostředky o následcích lidské malosti. Miroslav Čížek vytvořil v postavě rychtáře Adama robustní studii neomylného hlupáka, kterému svěřili děda zřetně Janom proto, aby ho mohl znouřovat převážně k vlastním prospěchům. Adam uvádí do ohodu měšičáři své

rásných omylů, ospravedlňovaných pocitem neomezené pravomoci. Herec se svého úkolu zhostil naplno a s nelíčenou chutí rozehrává komplikace vyvo-
lané primitivní /ale jak se ukazuje současně i velice životnou/ logikou
postavy. Od samého začátku inscenace promyšleně buduje komediální situace,
jejichž vnitřní logika cílevědomě vypovídá o nebezpečí hroziícím vědy,
kdy se s demokraticky zamýšlené instituce stává nebezpečný mechanismus
proszozování vlastních zájmů. Až do závěru hry se daří M. Čížkovi udržet
"v řáchu" všechny spoluhráče - některé okázale proszozovanou mocí, jiné
notnou částkou prohnanosti, která lidem Adamova typu není cizí. Ve smyslu
celkového vyznění inscenace vytváří ^{hereckých} dominantní part, jehož nemalou úlohou
je také rozehrávání všech ostatních příležitostí v zájmu vyrovnané sou-
hry /myšlenkové i ryze formální/. Herec provokuje partnery k odkrývání
bohaté škály komediálních výrazových prostředků. Z vzniklé souhry čerpa-
jí naplno nejenom zkušenější partneři /skvělá matka Kullová B. Mejerové,
nebo prostopásaná sluzka V. Janků/, ale také mladší kolegové, kterým se
požitku ze stylově čisté spolupráce nedostává často /samolibý i tápající
soudní rada Welter, M. Kudělý, naivně intrikující Eva L. Kucharaké, nepří-
četně žárlivý Ruprecht P. Tomanky, nebo rozkošnický refinovaná Líza M. Há-
lové/. Vzájemná souhra potom snadno přikryje i méně nápadité výkony
J. Zecha/písař/, J. Dvořáka/sedlák Tämpel/, nebo dvojněli paní Brigity
v podání M. Víkové a L. Bednářové.